Delg. kvitto

Enligt sändlista

Förordnande om naturreservat för Bjursjöaltaret i Skellefteå kommun

(3 bilagor)

Uppgifter om reservatet

Namn	Bjursjöaltaret	
Skyddsform	Naturreservat, nr: 2402174	
Kommun	Skellefteå	
Läge	Ca 25 km NV Robertsfors	
Ekonomisk karta	21K 8-9 d-e	
Mittkoordinat	X: 1721500, Y: 7145000	
Naturgeografisk region	30 a, Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden	
Gräns	Reservatets gräns framgår av bifogad karta	
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden	
Fastighet	Fastighetsbildning pågår	
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län	
Totalareal	174 ha	
Areal produktiv skog	138,5 ha	
-vatten	26,3 ha	
- skyddad prod. skog	138,5 ha	
Naturtyper	- Tallskog av lingonristyp (2.1.1.4)	19 ha
	- Granskog av blåbärsristyp (2.1.2.1)	105 ha
klassificering enligt "Vegetationstyper i Norden", 1994	- Sumpgranskog av ristyp (2.1.2.3)	11,3 ha
	- Granskog av lågörttyp (2.1.2.4)	3,2 ha
	- Tallmosse av ristyp (3.1.1.3)	9,5 ha

Beskrivning av reservatet

Objektet ligger i Skellefteå kommuns allra sydligaste del, några kilometer sydväst om Bygdsiljum och består av Bjursjöaltarets branta nordsluttning som sträcker sig ned till Bjursjön ca 200 m.ö.h. I området finns två markerade bergstoppar; Yttre-Bjursjöaltaret (ca 328 m.ö.h.) och Inre-Bjursjöaltaret (ca 345 m.ö.h.). Söder om Inre-Bjursjöaltaret ligger två mindre tjärnar, Bergtjärnen och Blytjärnen, som omges av små myområden. Vid Bjursjön finns lämningar av ett gammalt torp. De

omgivande lägdorna och gårdsplanen har emellertid nästan helt växt igen och omgivningarna består idag av lövrik yngre skog.

I Bjursjöaltarets nordsluttning växer en mycket gammal grandominerad naturskog med inslag av tall, grov asp och enstaka björk och sälg. Skogen är starkt olikåldrig, vildvuxen och är av brandrefugial karaktär. Riktigt gamla granar förekommer spridda i sluttningen, ofta har granarna höga rotsocklar, trots att markfuktigheten inte är särskilt hög. Lågor förekommer allmänt liksom naturliga stubbar och döda och döende träd. Kryptogamfloran är rik och artsammansättningen tyder på att skogen har lång kontinuitet av såväl barrträd och lövträd som död ved. Hänglavar förekommer allmänt, däribland en rik förekomst av violettgrå tagellav. Lunglav förekommer sparsamt på asp och sälg och på asparna förekommer även skinnlav allmänt och gelélavar på enstaka träd.
Födosöksspår av tretåig hackspett förekommer i området liksom talrika spår av andra hackspettar. Området var dessutom en av de sista häckningsplatserna för vitryggig hackspett i Västerbottens inland.

Även markfloran i området har höga kvaliteter. Skogen är av örtrik blåbärsristyp och lågörter som harsyra och ögonpyrola växer spridda i sluttningen. Mitt i området finns också två markerade, ravinartade dråg med frodig vegetation av ormbunkar och högörter, däribland majbräken, ormbär, vispstarr, nordisk stormhatt och torta. Bland övriga arter som påträffats i området finns: rynkskinn, rosenticka, ullticka, kötticka, doftticka, brunpudrad nållav, lunglav, stiftgelélav, skinnlav, violettgrå tagellav, lavskrika och tretåig hackspett (spår).

Ärendets beredning
Bjursjöaltarets höga naturvärden har bl.a. uppmärksammats i samband med inventeringar utförda av Skellefteå kommun under 1996 (Skogar med höga naturvärden). Delar av området har också varit avsatta som naturområde av Holmen Skog AB. Länsstyrelsen har besökt området vid flera tillfällen för att samla in underlag om områdets naturvärden.

Under 2000 togs första kontakten med Holmen för att informera om länsstyrelsens planer. Eftersom området getts hög prioritet i länsstyrelsens arbete med att bevara hotade naturtyper begärde länsstyrelsen, i slutet av 2005, klartecken från Naturvårdsverket om att påbörja reservatsbildning. Efter att ha fått ett godkännande från Naturvårdsverket påbörjades reservatbildningsprocessen och därefter genomfördes värdering av marken. I början av 2006 upprättades avtal mellan parterna där staten, genom Naturvårdsverket, köpte marken.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda parter. Samtliga instanser som inkommit med yttrande tillstyrker förslaget. SGU tillstyrker förslaget under förutsättning att prospekteringsverksamhet görs disponibel i reservatsbestämmelserna, detta med hänvisning till att området är prospekteringsintressant och ligger inom den s.k. ”Burträskförkastningen”. Inga undersökningstillstånd enligt minerallagen berör dock reservatet. Remissinstansernas synpunkter har beaktats i länsstyrelsens beslut.

Ändamålet med reservatet

Syftet med säkerställande och skötsel av reservatet är att bevara områdets ursprungliga karaktär av naturskog och dess biologiska mångfald genom att skydda, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer. Reservatets skötsel ska syfta till att bevara och utveckla områdets naturskogskaraktär och artuppsättning. Inom ramen för det primära syftet kan reservatet dessutom nyttjas för rörligt friluftsliv, undervisning och forskning.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta ska vara naturreservat.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan.

Motiv för beslutet

Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och värdet av dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet ökar i takt med detta. Inom den naturgeografiska region (30 a) där Bjursjöaltaret är beläget utgör arealen skyddad naturskog endast 0,3 % av den totala skogsmarksarealen. Bjursjöaltaret har påverkats av få skogsbruksingrepp under modern tid vilket medfört att skogen utvecklat en genuin naturskogskaraktär och området är ett av få kvarvarande områden av denna typ i länets östliga del. Av dessa skäl anser länsstyrelsen att området ska skyddas som naturreservat.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser ska gälla.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet (7 kap 5 § miljöbalken)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning,

2. anlägga väg, mark- eller luftledning.

3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dikesrensa, dämma, dränera, utfylla, tippa, dumpa eller anordna upplag,

4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta vindfällen, ta frö eller vidta någon skogsvårdsåtgärd,

5. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart,

6. framföra motordrivet fordon, undantag medges för uttransport av fälld älg samt för snöskoter vintertid på snötäckt, väl tjälad mark,

7. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsmedel,

Föreskrifter om förpliktelse för fastighetsägare och/eller annan sakägare att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. utmärkning av reservatet,

2. uppsättning av informationstavlor,

3. skötselåtgärder enligt fastställd skötselplan.

4. undersökning och dokumentation av mark, vegetation och djurliv.

Föreskrifter om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt, inom reservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon; undantag medges för snöskoter vintertid på markerad skoterled på snötäckt, väl tjälad mark,

2. störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,

3. göra åverkan på mark- eller växtlighet, döda, stående och liggande träd inräknade,

4. plocka eller insamla växter eller växtdelar, lavar, mossor och svampar med undantag för bär och matsvamp,

5. fånga eller insamla insekter och andra djur,

6. medföra hund som inte är kopplad eller annat okopplat husdjur, undantag medges för den jakt som får bedrivas i reservatet,

7. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning.

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap 5, 6 och 30 §§ ska inte utgöra hinder för åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet enligt skötselplanen.

Föreskrifter rörande förvaltningen av reservatet (3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken 1998:1252)

1. Länsstyrelsen i AC-län ska vara naturvårdsförvaltare,

2. Förvaltaren ansvarar för att reservatet märks ut enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar,

3. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltning som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 2.

Andra föreskrifter som gäller för området
Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området. Av särskilt betydelse för syftena med reservatet är:
7 kap 29a-b §§ MB med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Upplysningar
Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl. Enligt 29 kap 8 och 9 §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt

7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Hur man överklagar
Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar till regeringen, se bilaga 3.

Lorentz Andersson

Per-Anders Blomqvist

Bilagor
1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Bilaga 1

Beslutskarta till naturreservatet Bjursjöaltaret

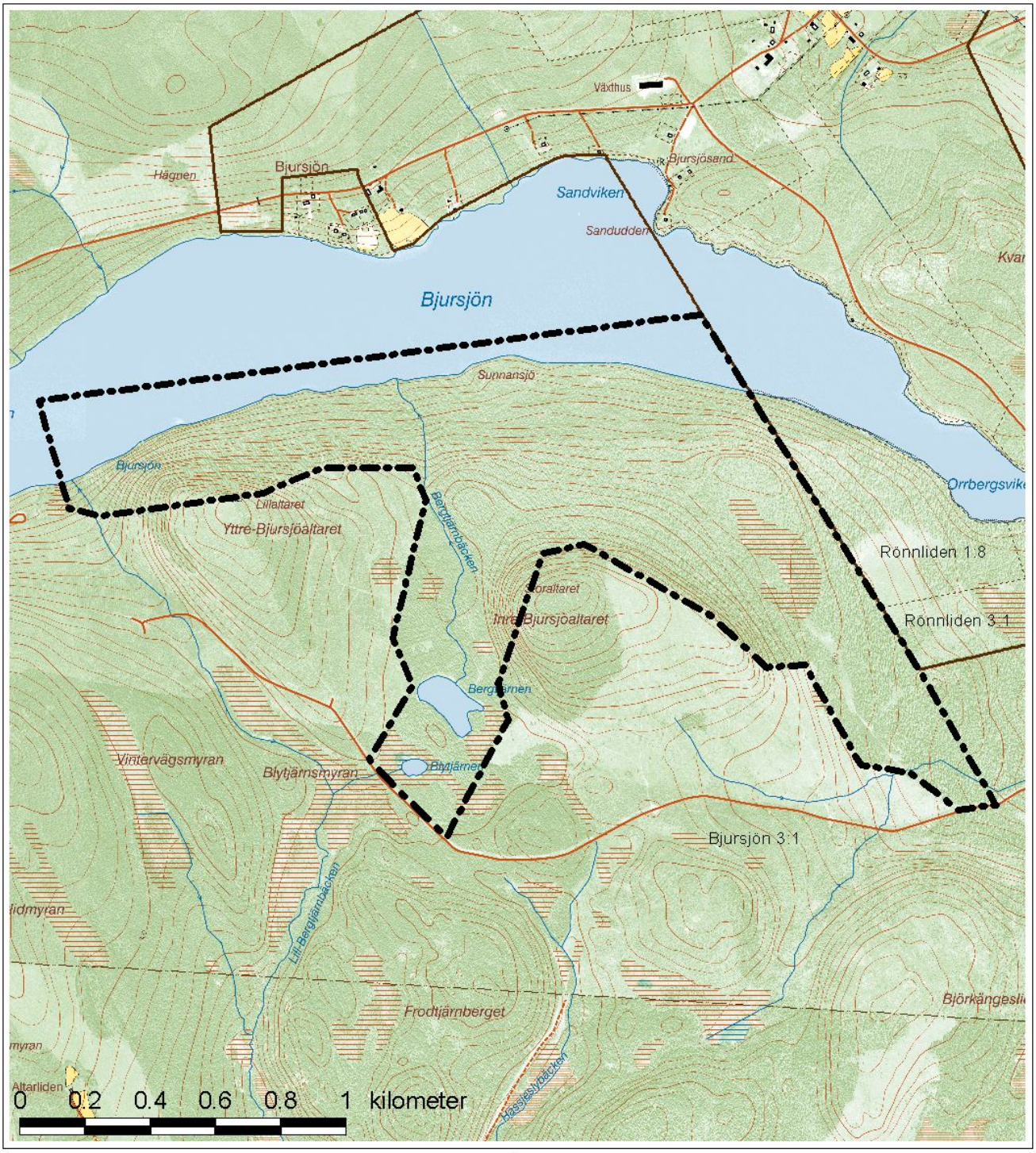

Naturreservat

Bjursjöaltaret

Skellefteå Kommun, Västerbottens län

Tillhör Länsstyrelsens beslut 2006-11-22
Dnr 511-12614-2005

Reservatsgräns

N

Fastighetskartan: 21K 8-9 d-e

Ur allmänt kartmaterial från Lantmäteriet.
Medgivande 94.0410

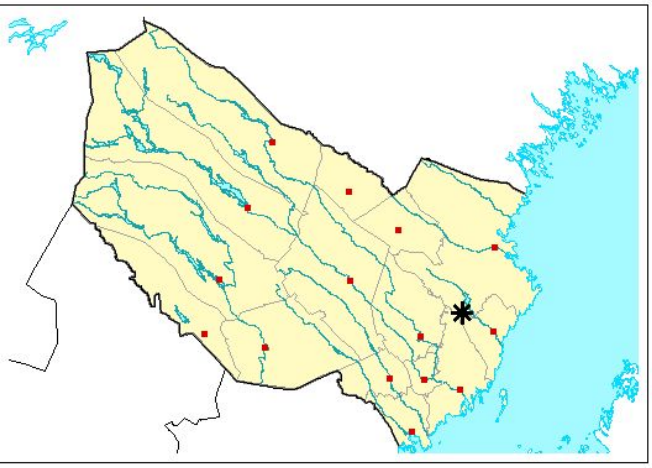

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET BJURSJÖALTARET I SKELLEFTEÅ KOMMUN

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

Skötselplan för naturreservatet Bjursjöaltaret

(3 bilagor)

Innehållsförteckning

1. Syftet med säkerställande och skötsel

2. Beskrivning av objektet
2.1 Administrativa data
2.2 Allmän beskrivning av området

3. Indelning i skötselområden
3.1 Skogsmark med fri utveckling
3.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling

4. Riktlinjer och åtgärder för skötselområden
4.1 Skogsmark med fri utveckling
4.1.1 Kvalitetsmål
4.1.2 Skötselåtgärder
4.1.3 Skogsmark som ska restaureras
4.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling

5 Friluftsliv
5.1 Anläggningar och information för friluftslivet

6. Övriga anläggningar

7. Nyttjanderätter

8. Utmärkning av gränser

9. Tillsyn och uppföljning

10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Bilaga 1: Karta över naturtyper
Bilaga 2: Karta över skötselområden
Bilaga 3: Karta över friluftsanordningar

1. Syftet med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställande och skötsel av reservatet är att bevara områdets ursprungliga karaktär av naturskog och dess biologiska mångfald genom att skydda, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer. Reservatets skötsel ska syfta till att bevara och utveckla områdets naturskogskaraktär och artuppsättning. Inom ramen för det primära syftet kan reservatet dessutom nyttjas för rörligt friluftsliv, undervisning och forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa data

Namn	Bjursjöaltaret	
Skyddsform	Naturreservat, nr: 2402174	
Kommun	Skellefteå	
Läge	Ca 25 km NV Robertsfors	
Ekonomisk karta	21K 8-9 d-e	
Mittkoordinat	X: 1721500, Y: 7145000	
Naturgeografisk region	30 a, Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden	
Gräns	Reservatets gräns framgår av bifogad karta	
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden	
Fastighet	Fastighetsbildning pågår	
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län	
Totalareal	174 ha	
Areal produktiv skog	138,5 ha	
-vatten	26,3 ha	
- skyddad prod. skog	138,5 ha	
Naturtyper	- Tallskog av lingonristyp (2.1.1.4)	19 ha
	- Granskog av blåbärsristyp (2.1.2.1)	105 ha
klassificering enligt ”Vegetationstyper i Norden”, 1994	- Sumpgranskog av ristyp (2.1.2.3)	11,3 ha
	- Granskog av lågörttyp (2.1.2.4)	3,2 ha
	- Tallmosse av ristyp (3.1.1.3)	9,5 ha

2.2 Allmän beskrivning av reservatet

Objektet ligger i Skellefteå kommuns allra sydligaste del, några kilometer sydväst om Bygdsiljum och består av Bjursjöaltarets branta nordsluttning som sträcker sig ned till Bjursjön ca 200 m.ö.h. I området finns två markerade bergstoppar; Yttre-Bjursjöaltaret (ca 328 m.ö.h.) och Inre-Bjursjöaltaret (ca 345 m.ö.h.). Söder om Inre-Bjursjöaltaret ligger två mindre tjärnar, Bergtjärnen och Blytjärnen, som omges av små myrområden. Vid Bjursjön finns lämningar av ett gammalt torp. De omgivande

lägdorna och gårdsplanen har emellertid nästan helt växt igen och omgivningarna består idag av lövrik yngre skog.

I Bjursjöaltarets nordsluttning växer en mycket gammal grandominerad naturskog med inslag av tall, grov asp och enstaka björk och sälg. Skogen är starkt olikåldrig, vildvuxen och är av brandrefugial karaktär. Riktigt gamla granar förekommer spridda i sluttningen, ofta har granarna höga rotsocklar, trots att markfuktigheten inte är särskilt hög. Lågor förekommer allmänt liksom naturliga stubbar och döda och döende träd. Kryptogamfloran är rik och artsammansättningen tyder på att skogen har lång kontinuitet av såväl barrträd och lövträd som död ved. Hänglavar förekommer allmänt, däribland en rik förekomst av violettgrå tagellav. Lunglav förekommer sparsamt på asp och sälg och på asparna förekommer även skinnlav allmänt och gelélavar på enstaka träd.
Födosöksspår av tretåig hackspett förekommer i området liksom talrika spår av andra hackspettar. Området var dessutom en av de sista häckningsplatserna för vitryggig hackspett i Västerbottens inland.

Även markfloran i området har höga kvaliteter. Skogen är av örtrik blåbärsristyp och lågörter som harsyra och ögonpyrola växer spridda i sluttningen. Mitt i området finns också två markerade, ravinartade dråg med frodig vegetation av ormbunkar och högörter, däribland majbräken, ormbär, vispstarr, nordisk stormhatt och torta. Bland övriga arter som påträffats i området finns: rynkskinn, rosenticka, ullticka, kötticka, doftticka, brunpudrad nållav, lunglav, stiftgelélav, skinnlav, violettgrå tagellav, lavskrika och tretåig hackspett (spår).

3. Indelning i skötselområden

Nedan indelas reservatet i skötselområden utifrån gemensamma drag i naturtyp, utvecklingshistorik, dynamik och skötselbehov (se bilaga 2).

3.1 Skogsmark med fri utveckling

Skötselområdet omfattar all skog inom reservatet.

3.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling

Skötselområdet omfattar alla våtmarker och större vattenmiljöer inom reservatet.

4. Riktlinjer och åtgärder för skötselområden

Här beskrivs generell inriktning av skötseln, kvalitetsmål, skötselmål samt skötsel- och restaureringsåtgärder med avseende på skötselområden.

4.1 Skogsmark med fri utveckling

Skogen ska lämnas att utvecklas fritt vilket för merparten av skogsmarken innebär att inga aktiva skötselåtgärder ska vidtas.

4.1.1 Kvalitetsmål

Fri utveckling innebär att naturliga processer, så som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen, ska tillåtas fortgå utan mänsklig påverkan. Andelen död ved av det totala vedförrådet (döda och levande träd) ska öka för att på sikt uppgå till minst 30 % som ett genomsnitt i tid och rum.

4.1.2 Skötselåtgärder

Skötseln innebär i huvudsak frånvaro av mänskliga ingrepp (bilaga 2, delområde 1).

4.1.3 Skogsmark som ska restaureras

- Delområde 1a: I den centrala delen av reservatet är inslaget av död ved lägre än i de omgivande delarna. Inom ett ca 20 ha stort område ska, under en inledande femårsperiod, åtgärder utföras som påskyndar bildningen av död ved. Det ska göras genom att skada ca 20 % av stammarna inom 4-5 st hektarstora ytor. Ytorna läggs ut subjektivt inom skötselområdet. Skadan, som är tänkt att försvaga trädet och därmed utsätta det för angrepp av rötsvampar och insekter, kan t.ex. göras genom instick med motorsåg (bilaga 2, delområde 1a).

- Delområde 1b: I den norra delen av reservatet är skogen av något annorlunda karaktär med ung, planterad granskog och ett stort inslag av lövträd, speciellt asp. Inom detta, ca 6 ha stora, delområde ska olika åtgärder genomföras för att upprätthålla den höga andelen äldre lövträd och påskynda utvecklingen mot ett ungt lövrikt succcessionsstadium som kan erbjuda substrat till lövberoende arter. Detta kan ex. göras genom friställa lövträd och skapa luckor i de yngre granskogspartierna. (bilaga 2, delområde 1b).

4.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling

Skötselområdet omfattar alla våtmarker och vattenmiljöer inom reservatet. Fri utveckling innebär att våtmarkerna ska få utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Bevarandemål

- Arealen våtmarker och vatten ska bibehållas.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder ska utföras.

5. Friluftsliv

Området är beläget bara några km från Bygdsiljum men nyttjas idag i liten utsträckning av allmänheten. En eventuell ökning i besöksfrekvens till följd av reservatsbild-

ningen bedöms bli måttlig och inte komma att äventyra områdets naturvärden. Det fortsatta nyttjandet av området för friluftsliv bör dock stimuleras och ske på så sätt att områdets naturvärden långsiktigt bibehålls.

5.1 Anläggningar och information för friluftslivet
Idag saknas färdigställda anläggningar i eller i anslutning till reservatet. Entré in i reservatet kan ske från öster där en skogsbilväg går längs reservatets gräns. Det finns goda möjligheter till parkering längs vägen.

Kvalitetsmål
Naturreservatet ska vara besöksvänligt och informativt. Anläggningarna i reservatet ska genomgående vara väl underhållna och i gott skick. Reservatet ska nyttjas för friluftsliv utifrån dess naturgivna förutsättningar.

- Reservatets ska vara tydligt skyltat med information om reservatets naturmiljö och de föreskrifter som gäller för allmänheten.

Skötselåtgärder

- Två reservatsskyltar ska sättas upp (A3). En där skogsbilvägen tangerar reservatets östra del och en där vägen följer reservatets centrala del.

6. Övriga anläggningar

Vid Bjursjön finns lämningar av ett gammalt torp.

7. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

8. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

9. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska

dokumenteras och rapporteras. Tillsynen av anläggningar, utmärkningar och skyltar kan komma att överlåtas.

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

Uppföljning av bevarandemålen kommer att följa de riktlinjer som är uppsatta av Naturvårdsverket för reservat.
Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var
Uppsättning av 2 st reservatsskyltar	2006-2007	Se bilaga 3
Restaureringsåtgärder för lövvärden och nybildning av död ved	2008-2012	Se bilaga 2

Bilaga 1

Karta över naturtyper för Bjursjöaltarets naturreservat

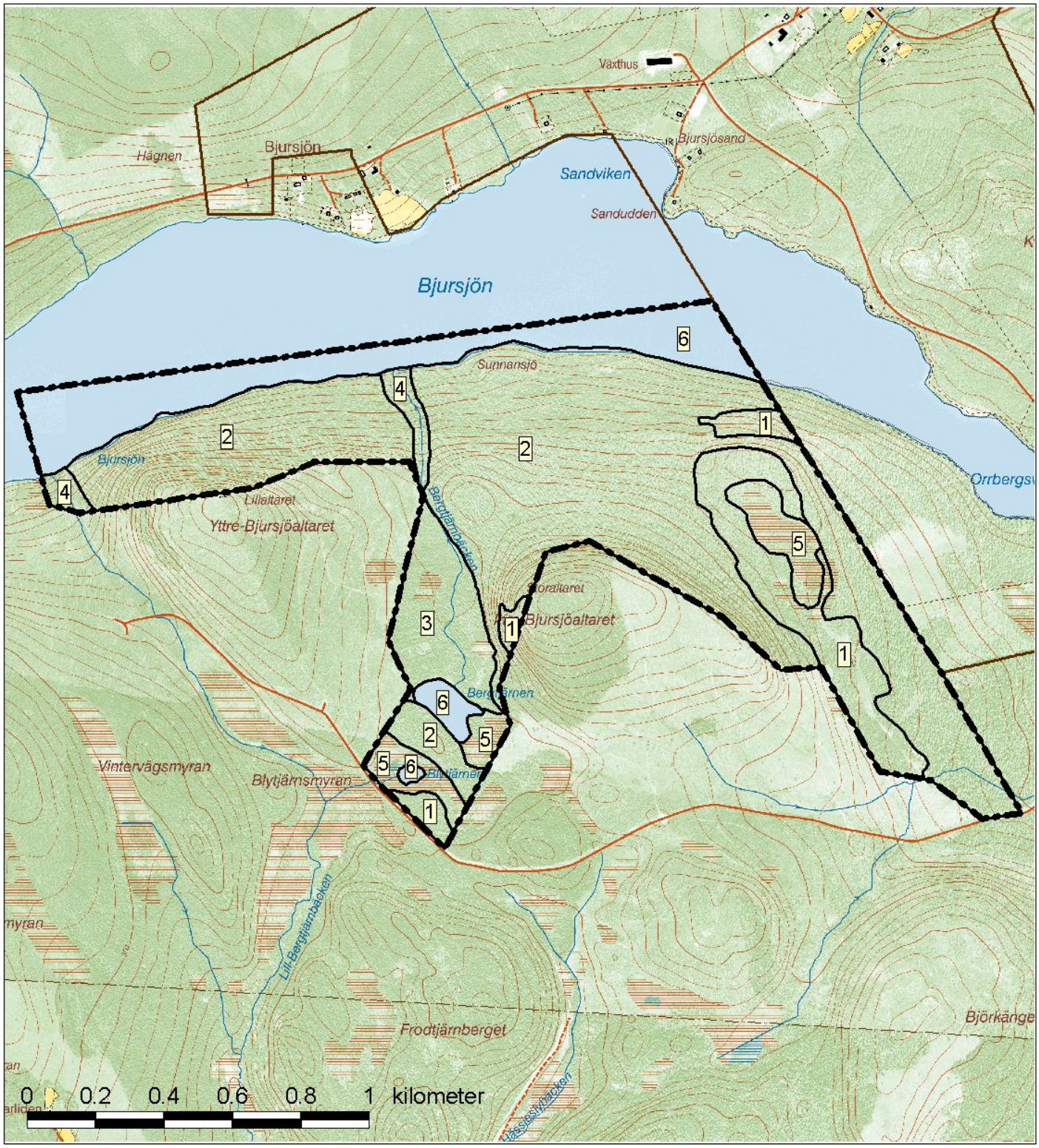

Karta över naturtyper, tillhörande Skötselplan för Bjursjöaltarets naturreservat.
Dnr 511-12614-2005.

1. Tallskog av lingonristyp
2. Granskog av blåbärsristyp
3. Sumpgranskog av ristyp
4. Granskog av lågörttyp
5. Tallmosse av ristyp
6. Vatten

Bilaga 2

Karta över skötselområden för Bjursjöaltarets naturreservat

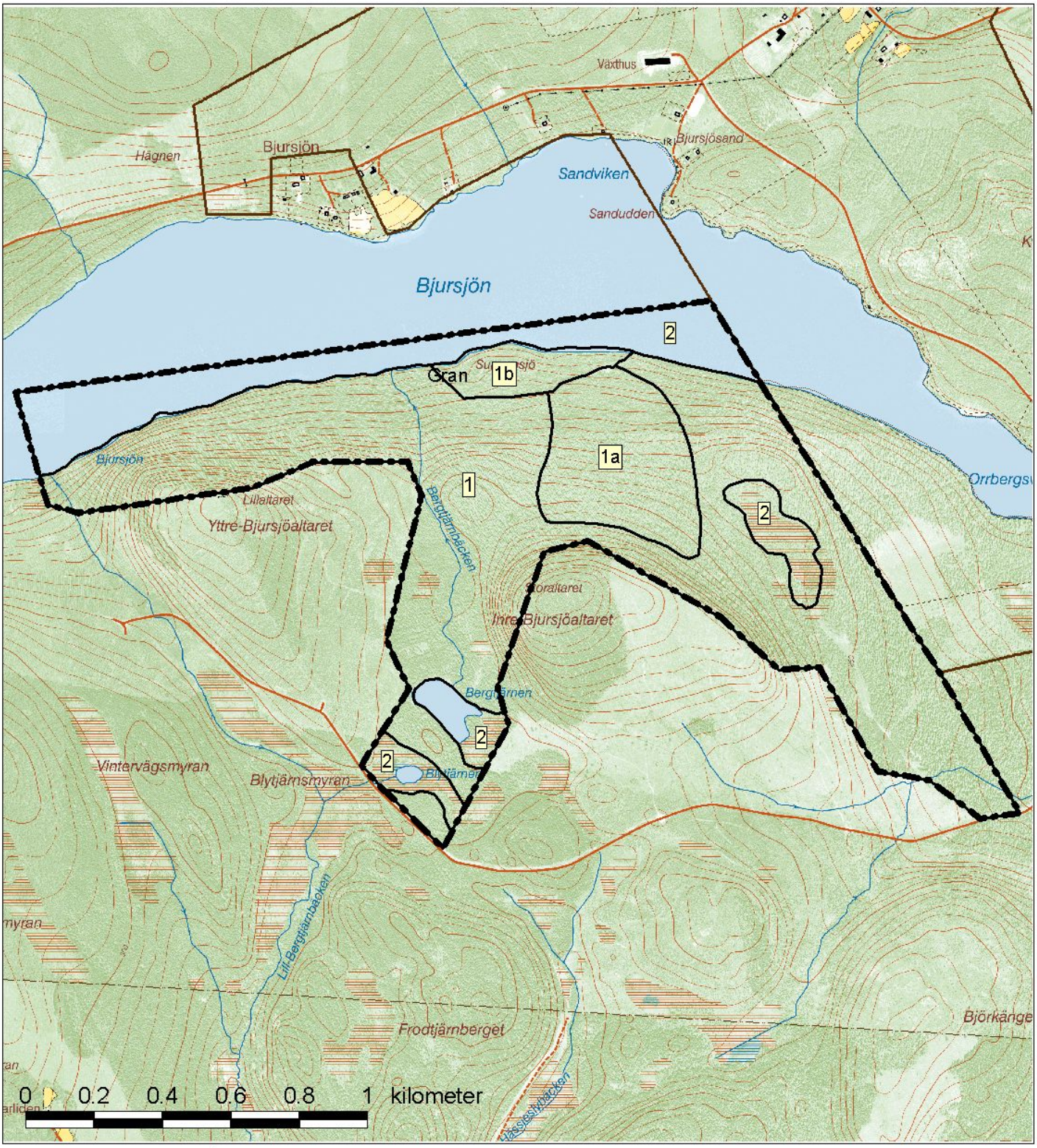

Karta över skötselområden, tillhörande Skötselplan för Bjursjöaltarets naturreservat.
Dnr 511-12614-2005.

1. Skogsmark med fri utveckling
   - 1a. Skogsmark som ska restaureras - nybildning av död ved
   - 1b. Skogsmark som ska restaureras - lövvärden
2. Våtmarker och vattten med fri utveckling

Karta över friluftsanordningar för Bjursjöaltarets naturreservat

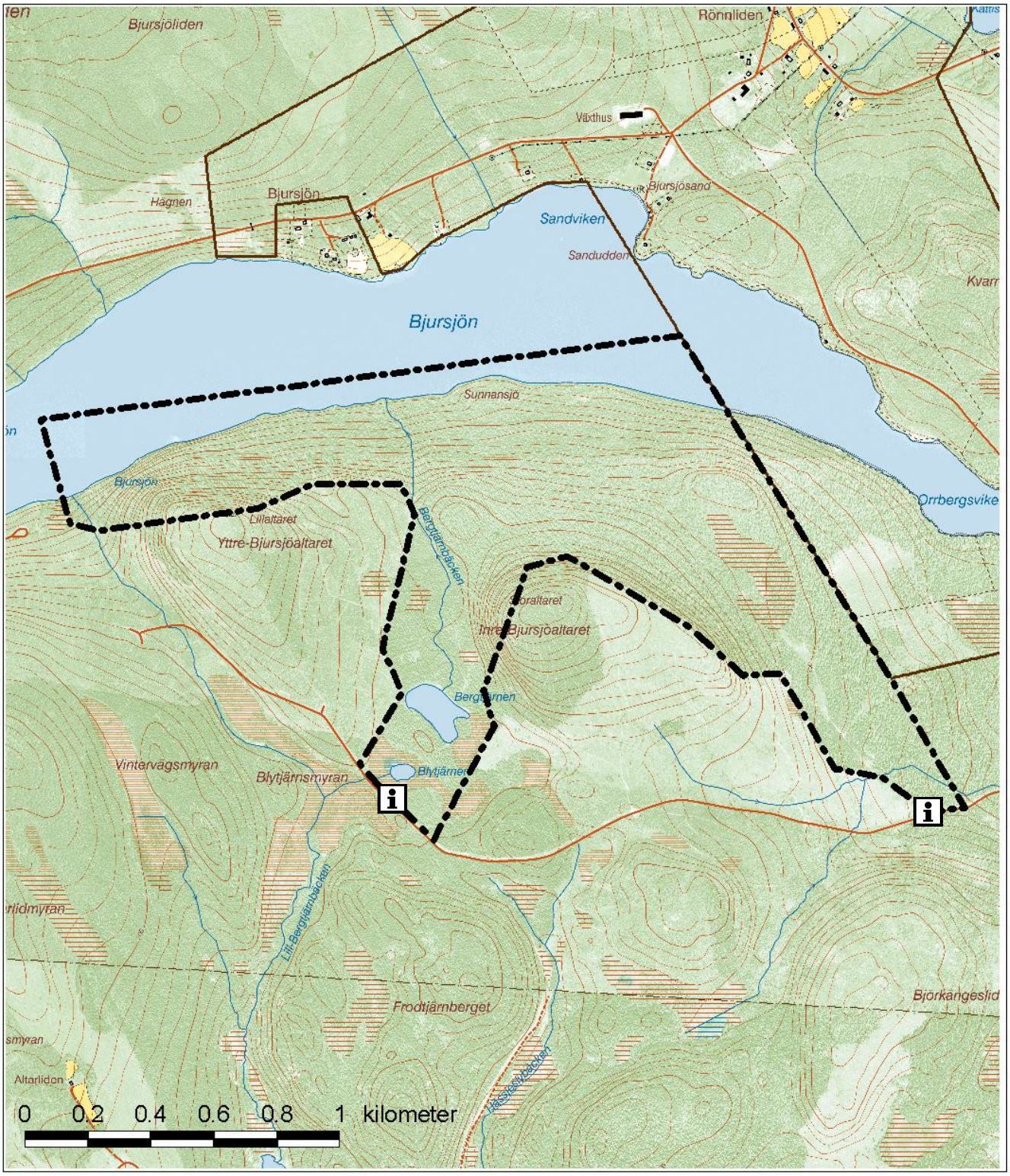

Bilaga 3. Karta över friluftsanordningar, tillhörande Skötselplan för Bjursjöaltarets naturreservat.
Dnr 511-12614-2005.

Informationsskylt